

bez ohledu na své postavení ve spolku byli povinni dodržeti lhůtu k podání soukromé žaloby tím způsobem, že hned, jakmile se o článku dověděli, byli povinni žádati za svolání schůze, na které by se usnesli na stíhání pisatele článku, neodpovídá zákonu a zmateční stížnost právem napadá tento právní názor odvolacího soudu jako mylný. Pro řešení, od kdy se má počítati nyní platná a rozhodná dvouměsíční lhůta § 17 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n. k podání soukromé žaloby, je rozhodné ustanovení odst. 2 a 4 § 16 zák. č. 108/1933 Sb. z. a nař. Podle těchto ustanovení zákona za korporace, tedy i za spolky, vykonávají právo k žalobě osoby, které jsou povolány zastupovati je ve sporech před soudem civilním. Lhůta k podání žádosti za stíhání se počíná v takových případech teprve dnem, kdy oprávněná osoba, a je-li takových osob několik, kdy první z nich se dověděla o trestném činu a o osobě vinníkově.

Kdo je povolán zastupovati spolek »S.« v U. ve sporech před soudem civilním, je třeba zjistiti na základě jeho stanov. Teprve po takovém zjištění třeba dále zjistiti, kdy oprávněná osoba, a je-li takových osob několik, kdy první z nich se dověděla o trestném činu a o osobě obžalovaného. Teprve na základě těchto zjištění bude možno řešiti, zda soukromá žaloba byla v tomto případě podána včas či opožděně.

Poněvadž odvolací soud, vycházející ze zmíněného právního názoru, neučinil skutkových zjištění v naznačeném směru, a po případě i dalších zjištění pro meritorní rozhodnutí, nemohl nejvyšší soud rozhodnouti ve věci samé, nýbrž jednáje podle 1. odst. § 35 por. nov., zrušil rozsudek odvolacího soudu a vrátil tuto trestní věc odvolacímu soudu k novému přelíčení a rozhodnutí.

Čís. 5453.

Jde o podvod ve smyslu § 197 tr. zák., uvedli-li činitelé obce státní úřady v omyl o skutečné výši dělnických mezd, vyplácených obcí v rámci zákonných opatření o produktivní péči o nezaměstnané, v úmyslu, aby obec získala ze státního fondu více, než na co měla nárok podle povolovacích rozhodnutí.

Pro trestní odpovědnost vinníků je nerozhodné, že se závadný postup dál s vědomím dělnictva.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1935, Zm I 300/35.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Táboře z 20. listopadu 1934, jímž byli obžalovaní K. P. a F. L. podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěni obžaloby pro zločin podvodu podle §§ 197, 200 tr. z., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc soudu nalézacímu k novému projednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Podle důvodů napadeného rozsudku dospěl nalézací soud k těmto skutkovým zjištěním:

Město Č. dosáhlo v letech 1930—1932 v rámci zákona čís. 74/1930

a vl. nař. č. 79/1930 Sb. z. a n. o produktivní péči o nezaměstnané státního příspěvku až do nejvyšší částky 48.800 Kč »na úpravu cest, ulic a náměstí«, ale podle podmínek tohoto opatření měla býti dělnictvu placena celodenní mzda 16 Kč, z čehož částka 8 Kč za 8 pracovních hodin denně měla býti uhrazena ze státního příspěvku. Z příspěvku toho dala však obec prováděti nejen ony práce, na něž státní příspěvek byl poskytnut, nýbrž též práce na obecním koupališti, při městském vodovodě, při rozšiřování vodovodní sítě a snad i jinde. Dělnictvu nebylo placeno 16 Kč (jak bylo předstíráno v žádosti na ministerstvo sociální péče, jež byla podkladem povolení uvedeného státního příspěvku), nýbrž jen 10—12 Kč denně, takže obec k 8 Kč státního příspěvku přispívala denně pouze 2 Kč, případně 4 Kč na osobu. Za tím účelem, aby okresní úřad v K. jako úřad pověřený ministerstvem sociální péče dozorem nad vykonávanými pracemi a nad vyplácením stanovené mzdy, jakož i aby samo ministerstvo sociální péče nepřišlo na to, že se dělnictvu platí nižší mzda, byly dělníkům k podpisu předkládány prázdné výplatní listiny a byla do nich teprve dodatečně po jejich podpisu vpisována výše mzdy tak, jako kdyby jim bylo placeno 16 Kč denně; týdenní listiny takto nesprávně vyplněné byly pak předkládány ministerstvu sociální péče prostřednictvím okresního úřadu v K. za účelem poukazu doplatků na povolenou subvenci.

Rozsudek zjišťuje též, že oba obžalovaní, z nichž P. byl starostou obce do konce ledna 1931, L. pak v letech 1931 a 1932, věděli o této nesprávnosti při vyplňování listin, přes to listiny takto vyplňované podepisovali a předkládali je jmenovaným již úřadům, a že »hledíc k podmínce, stanovené ministerstvem sociální péče, že denní mzda má činiti 16 Kč pro dělníka, podařilo se obci dostatí zálohy na subvenci, resp. doplatky subvence jen pomocí nesprávně vyplněných týdenních výplatních listin.«

Nalézací soud právem shledával v této činnosti obou obžalovaných, resp. ve skutku, který se dal s jejich vědomím a který kryli svým souhlasem s tím, že oni sami jako starostové města takto nesprávně vyplněné výplatní listiny podepisovali a předkládali uvedeným úřadům, zákonné znaky podvodu, lstivé jednání a předstírání; z citovaných zjištění pak vyplývá, že rovněž považoval za prokázáno, že tímto lstivým jednáním bylo ministerstvo sociální péče, resp. okresní úřad uveden v omyl.

Nalézací soud přes to osvobodil oba obžalované od obžaloby pro zločin podvodu, dospěv jednak k závěru, že stát neutrpěl žádnou škodu z tohoto jednání obce a obžalovaných, jednak že též žádný z obou obžalovaných nejednal v úmyslu stát oklamati, tím méně jej poškoditi. Je však dlužno přisvědčiti zmáteční stížnosti státního zástupitelství, uplatňující proti rozsudku tomu zmátečnost hmotněprávní podle § 281, čís. 9 lit. a) tr. ř.

Nedostatek úmyslu oklamati stát shledal první soud u obžalovaných z toho důvodu, že prý »takový postup volilo mnoho obcí, bylo to tedy něco obvyklého, na co se obce nedívaly jako na podvod«; nedostatek úmyslu stát poškoditi pak proto, že prý »peníz státem obci pro dělnictvo přidělený byl také skutečně dělnictvu vyplacen ve formě mzdy«. Právní omyl obžalovaných, že se nedopouštějí něčeho neobvyklého, že skutek jejich není podvodem, nemůže býti pro ně omluvou, pokud jinak jejich roz-

hodnutí dopustiti se žalovaného skutku má po objektivní i subjektivní stránce právní znaky podvodu. Lstivost, jednání a předstírání nalézací soud sám zjišťuje. Že by postup jimi zvolený, resp. trpěný a podpisem na předkládaných výplatních listinách schvalovaný, nebyl veden úmyslem oklamat dozorčí úřad jakož i ministerstvo subvenci povolivší a příslušné částky poukazující, nelze vážně tvrditi; vždyť jinak by nebylo příčiny tajiti skutečný stav a dávatí teprve dodatečně, po podpisu dělnictvem, vyplňovati výplatní listiny částkami odlišnými od oněch, které skutečně byly jako mzda vyplaceny. Úsudek nalézacího soudu o nedostatku úmyslu obžalovaných oklamati stát je za těchto okolností logicky nemožný a opírá se jen o vadný právní názor o omluvitelnosti činu právním omylem.

Nalézací soud se však též mylí, když škodu státu, resp. úmysl obžalovaných stát poškoditi posuzuje jedině s hlediska, zda peníze státem obci pro dělnictvo poskytnuté skutečně byly dělnictvu vyplaceny jako mzda. Přehlíží, že článek IV. zákona čís. 74/1930 Sb. z. a n. (stejně i § 4 vl. nař. č. 79/1930 Sb. z. a n.) poskytl ministerstvu sociální péče možnost p o d p o r o v a t i nouzové práce, jež podniká stát, země, okres, obec nebo veřejnoprávní osoba právnická ve veřejném zájmu, a p ř i s p í v a t i veřejnému stavebníkovi na mzdy osob jinak nezaměstnaných příslušnou částkou; že tudíž účelem zákonné úpravy produktivní péče o nezaměstnané a podstatou podobných státních subvencí vůbec je vždy jen přiměřeně rozvrhnouti finanční náklad mezi stát jako nadřazený a finančně silnější právní celek a mezi ono užší kolektivum, které práce toho druhu podniká, a pro něž, případně pro jeho členy (obyvatele města a okolí) podnik takový především je ku prospěchu.

Stejně jako při zločinu zpronevěry podle § 183 tr. z. není rozhodným, zda pachatel z přivlastnění si svěřené částky (věci) měl sám majetkový prospěch, a případně dostačí, že vykročil z mezí příkazu a disponoval penězi (věci) jinak, než mu bylo uloženo, podobně také skutková podstata zločinu podvodu nevyžaduje pachatelovy snahy, aby on sám majetkově získal z omylu, ve který uvede jiného lstivým předstíráním nebo jednáním; dostačí tu, dá-li se k takovému činu svěsti obmyslem, aby tím někomu proti zákonu zjednal nějaké výhody.

Vyplývá-li z citovaných již míst zákonných předpisů o produktivní péči o nezaměstnané, jakož i z § 5, odst. 2, č. 6 a 7 a z § 7 vl. nař. č. 79/1930 Sb. z. a n., že státní příspěvek toho druhu je podporou jen pro případ nedostatku jiných finančních pramenů a že může býti snížen, zastaven a případně požadováno jeho vrácení, pak zneužití tohoto zákonného opatření a nadměrné používání této podpory a výhody jednotlivým stavebníkem je zjevným p o š k o z e n í m onoho jen omezeného fondu, a to na újmu státního celku, resp. jiných stejně potřebných zájemců. Již ze žádosti, kterou podala obec dne 25. září 1930 ministerstvu sociální péče, je patrné, že si její zástupci žádost podávající byli vědomi toho, že se výše státního příspěvku řídí výší mzdy, jak je podle poměrů v místě obvyklá, a byly proto v žádosti uvedeny částky, které se patrně již tehdy nesrovnávaly se skutečností, když ihned pak byly dělníkům vypláceny částky téměř poloviční. Považovali-li příslušní zástupci obce za potřebné, aby teprve dodatečně po podpisu výplatních listin byly do nich jako vyplacená mzda vepisovány částky skutečnosti odporující, a nerozpako-

vali-li se obžalovaní, vědouce o tomto stavu, podpisem stvrzovati správnost těchto listin a předkládati je dozorčímu okresnímu úřadu a ministerstvu sociální péče za účelem poukazu příslušných částek, pak při uvedeném již nezbytném závěru o úmyslu obžalovaných klamati takto úřady nepravdivými údaji, je logicky nezbytný též další závěr o plné jejich vědomosti, že správné údaje by nutně měly za následek přiměřené snížení státní subvence, případně i její zastavení, tudíž o jejich snaze a úmyslu získati tímto lstivým jednáním a předstíráním ze státního fondu ve prospěch obce více, než přísluší; to tím více, když ve prospěch jen místního obyvatelstva byly takto ze státní podpory prováděny i jiné práce, než pro které byla ministerstvem sociální péče povolena. Pro trestní zodpovědnost obžalovaných zůstává zde zcela nerozhodno, že volený postup dál se za souhlasu předáků místního dělnictva, případně dělnictva samého.

Tento úmysl obžalovaných získati ze státního fondu pro obec více, než na co měla nárok na základě povolovacích rozhodnutí ministerstva sociální péče, vydaných jediné na základě údajů v žádosti obce uváděných též o výši obvyklé mzdy v místě, je totožný s úmyslem poškoditi stát o toto plus, resp. finanční prostředky ministerstva sociální péče, určené na podkladě citovaného zákona pro veškeré potřeby státního celku; činnost obžalovaných, o níž již nalézací soud zjistil, že je lstivým jednáním a předstíráním, jeví takto též složky subjektivní stránky trestného skutku podvodu.

Poněvadž tudíž úsudek nalézacího soudu o nedostatku úmyslu klamati a poškoditi, vycházející z nesprávných právních hledisek, je takto vadný, bylo vyhověti zmateční stížnosti státního zastupitelství, uplatňující tuto zmatečnost podle § 281, čís. 9 lit. a) tr. ř. a zrušiti rozsudek z uvedeného důvodu zmatečnosti. Bude úkolem nalézacího soudu při novém projednávání věci, aby jednak učinil další skutkové zjištění, v rozsudku dosud scházející, jakou škodu — při zřeteli na právní názor shora projevený (§ 293, odst. 2 tr. ř.) — stát utrpěl činností každého z obou obžalovaných, při čemž ovšem bude mu přihlédnouti k výši příspěvku, která by byla pravděpodobně ministerstvem sociální péče povolena, poukazována a vyplácena při správných údajích o vyplácené mzdě a při použití státní podpory jen na úpravu cest, ulic a náměstí v rozsahu daného povolení, jednak aby si též na tomto dalším podkladě pak utvořil závěry o výši škody, k jaké směřoval obmysl obou obžalovaných.

Čís. 5454.

Předmět a rozsah nového řízení a rozhodnutí, byl-li rozsudek soudu první stolice nejvyšším soudem zrušen a věc vrácena k novému projednání a rozhodnutí.

Přípustnost nových obran.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1935, Zm I 634/35.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost soukromého žalobce do rozsudku krajského soudu v Českých Budějovi-